

TILLSAMMANS MOT VÅLD

Regional överenskommelse för
att motverka våld i nära relation

Jämtlands län 2015–2020

Regional överenskommelse

Ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relation har tillsammans beslutat stärka arbetet med att motverka våld i nära relation i Jämtlands län. Syftet är att effektivisera arbetet genom en utökad regional samverkan och genom ett helhetsperspektiv. Länsstyrelsen har det samordnande ansvaret. Ett led i samverkan är att i arbetet utgå ifrån en regional överenskommelse sluten mellan myndigheterna.

Vision

"Jämtlands län är en region att längta till och växa i. De mänskliga rättigheterna är uppfyllda och utvecklade. I Jämtlands län är alla trygga och tillfreds. Ingen blir utsatt för våld eller förtryck".

Våld i nära relation

Våld i nära relation är ett komplext och mångfacetterat samhälls- och folkhälsoproblem. Det är övergrepp som kan vara fysiska, psykiska eller sexuella. Våldet består ofta av en kombination av olika handlingar. Våldsutövarna kan också utöva ekonomisk kontroll, materiellt våld, funktionshinderrelaterat och eller hedersrelaterat våld. Konsekvenserna av våld i nära relation kan vara omedelbara eller latenta, allvarliga och kan bestå under lång tid efter övergreppen. Kvinnor, män, flickor och pojkar, oavsett ålder, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, drabbas.

Våldet kan utövas i andra relationer än parförhållanden, exempelvis av föräldrar, fosterföräldrar och syskon men också i sammanhang där prostitution och människohandel för sexuella ändamål förekommer. Barn kan drabbas av våld i nära relation, både genom att själva direkt bli utsatta eller genom att uppleva våld. Vuxna kan utöva våld mot sin eller sina föräldrar.

Våld i nära relation är ett brott oavsett om det handlar om mäns våld mot kvinnor, barn som upplevt våld, våld och förtryck i hederns namn, våld i samkönade relationer eller kvinnors våld mot män. Alla människor har rätt att leva i trygghet och frihet utan att känna rädsla att utsättas för våld och andra övergrepp.

Våld och andra former av övergrepp mot kvinnor är enligt regeringen den mest akuta jämställdhetsfrågan i dag. Mäns fysiska, psykiska och sexuella våld mot kvinnor utgör ett allvarligt hinder för jämställdhet och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter. Våldet bidrar till ojämställdhet mellan kvinnor och män i samhället i stort, inte bara i den nära relationen. Mäns våld mot kvinnor berör hela samhället, såväl kvinnor som män.

Ansvarsområden

Nedan följer en beskrivning av de ansvarsområden som myndigheterna har lyft som särskilt viktiga att fokusera på i arbetet mot våld i nära relation. Inom samtliga ansvarsområden ska de våldsutsattas, de eventuella barnens och den våldsutövandes perspektiv beaktas.

Förebyggande arbete

Samtliga parter ska avsätta resurser för ett främjande och förebyggande arbete i respektive verksamhet gällande arbetet med att motverka våld i nära relation. Arbetet ska ske genom attitydpåverkande arbete, samt genom rättsliga påföljder för att minska risken för upprepat våld.

Skydd, stöd och behandling

- » En individ som är utsatt för våld i nära relation är oftast i behov av insatser från olika myndigheter och organisationer. Individen ska få effektiv hjälp och ett respektfullt och professionellt bemötande.
- » Samarbetet mellan myndigheter och organisationer ska ske med utgångspunkt i individens behov samt med kunskap om och respekt för varje myndighets eller organisations kompetens och ansvarsområde.
- » Skydd ska alltid ges till den som är i behov av det vid våld i nära relation. Särskilda behov ska beaktas vid skyddsaspekten. Stöd ska ges till samtliga inblandade individer. Barnperspektivet ska särskilt beaktas.
- » De stödjande insatserna ska utgå ifrån såväl ett akut som ett långsiktigt perspektiv. Vid önskemål om information och kontakt med andra myndigheter och organisationer ska sådana önskemål tillfredsställas.
- » Vid arbete med våldsutövare ska alltid säkerheten säkras för de som blivit utsatta för våldet.

Dokumentation och handläggning

Individen ska bemötas respektfullt och professionellt utifrån respektive organisations rutiner och riktlinjer vad avser bemötande, dokumentation och handläggning.

Kompetens- och metodutveckling

Grundläggande kompetens om våld i nära relation ska finnas hos berörd personal hos respektive samverkanspart. Berörd personal ska även ha kunskap om de olika parternas ansvarsområden i arbetet med att motverka våld i nära relation.

Personal som möter våldsutsatta och våldsutövare ska ha tillgång till handledning och möjlighet till vidareutbildning inom kompetensområdet våld i nära relation.

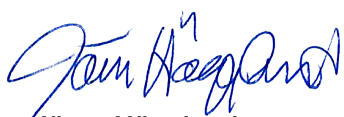
Uppföljning

Den regionala överenskommelsen mellan samverkansparterna ska kopplas till varje parts verksamhetsplan. Ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relation ska varje år följa upp resultaten av genomförda insatser.

Överenskommelse

Genom denna överenskommelse förbinder sig de samverkande parterna att verka för en ökad samverkan mellan varandra och mellan frivilligorganisationer i arbetet med att motverka våld i nära relation i Jämtlands län. Samtliga parter ska prioritera arbetet med att motverka våld i nära relation inom respektive verksamhet samt delta aktivt i ledningsgrupp och eventuella arbetsgrupper eller nätverk. Överenskommelsen gäller till och med 7 december 2020.

Östersund den 7 december 2015

Jöran Hägglund

Landshövding

Länsstyrelsen Jämtlands län

Björn Eriksson

Regiondirektör

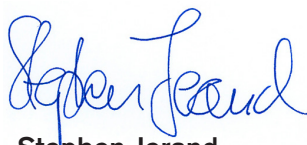
Region Jämtland Härjedalen

Lena Hallquist

Samordnare kommunerna

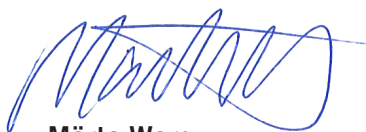
Region Jämtland Härjedalen

Stephen Jerand

Polisområdeschef Jämtland

Polismyndigheten

Märta Warg

Specialiståklagare

Åklagarkammaren Östersund

Handlingsplan 2019

BILAGA 1

Denna handlingsplan är en bilaga till, Regional överenskommelse för att motverka våld i nära relation Jämtlands län 2015–2020. Medverkande myndigheter är Länsstyrelsen Jämtlands län, Region Jämtland Härjedalen där kommunerna företräds av samordningsfunktionen för social välfärd samt barn och utbildning, Polismyndigheten samt Åklagarkammaren i Östersund.

Handlingsplanen gäller från våren 2019 till och med januari 2020.

Ansvarsområden

Myndigheterna har i den regionala överenskommelsen lyft ansvarsområden som de tillsammans anser vara av extra stor betydelse att respektive myndighet fokuserar på i arbetet mot våld i nära relationer, områdena är följande:

- » Förebyggande arbete
- » Skydd, stöd och behandling
- » Dokumentation och handläggning
- » Kompetens och metodutveckling

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Målsättningarna för den nationella strategin är:

- » ett utökat och verkningfullt förebyggande arbete mot våld,
- » förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn,
- » effektivare brottsbekämpning samt
- » förbättrad kunskap och metodutveckling.

Myndigheternas gemensamma aktiviteter 2019

Myndigheterna har i överenskommelsen fastställt att de tänker stärka arbetet med att motverka våld i nära relation i Jämtlands län, samt att effektivisera arbetet genom ett utökat regionalt samarbete och genom ett helhetsperspektiv. Myndigheterna samverkar inom följande områden:

På ledningsnivå

- » Ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relationer, deltar gör; landshövdingen i Jämtlands län, samordnare social välfärd samt barn och utbildning Region Jämtland Härjedalen, regiondirektören Region Jämtland Härjedalen, polisområdeschefen Polismyndigheten samt chefsåklagare Åklagarkammaren Östersund.
- » Genomföra gemensam utbildningsdag i slutet av mars om utökad samverkan i enskilda ärenden.

- » Följa och stötta process med inrättande av barnahus och eller resurscentrum.
- » En gemensam kommunikationsplan med åtföljande kommunikationsaktiviteter har tagits fram kampanjer, debattartiklar samt gemensam hemsida tillsammansmotvold.se är några av de aktiviteter som genomförs.
- » Årlig uppföljning av handlingsplan.
- » Följa läget i länet vad avser utveckling och händelser inom området.

På operativ nivå

- » Personal från myndigheterna adjungeras till Ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relation och genomför arbetsuppgifter på uppdrag av ledningsgruppen.
- » Personal från myndigheterna (utom Åklagarmyndigheten) deltar i kontaktpersonsnätverket kopplat till Centrum mot våld. Där deltar även kriminalvården, migrationsverket, Försäkringskassan, kvinnojouren och brottsofferjouren.

Myndigheternas uppdrag/ansvar och aktiviteter 2019

Länsstyrelsens formella uppdrag

Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion;

2 § Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar

5 § Länsstyrelsen ska:

- » integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor,
- » genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta.

I arbetet mot våld i nära relationer utgår Länsstyrelsen från det sjätte nationella jämställdhetsmålet att; mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor/män, flickor/pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. Länsstyrelsen har av regeringen inom våldsområdet fått i uppdrag att: inom sina respektive län stödja genomförandet och uppföljning av regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026.

Länsstyrelsen bör utgöra navet i genomförandet av den nationella strategin på regional nivå. Med mäns våld mot kvinnor avses alla former av psykiskt, fysiskt och sexuellt våld och hot om våld mot kvinnor och flickor (oberoende av relation till den som utövar våldet), hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck såsom barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av kvinnor och flickor, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar och kvinnors underordning.

Länsstyrelsen ska:

- » utveckla regionala strategier och handlingsplaner i samverkan med kommuner, landsting, myndigheter, civila samhället och näringslivet
- » främja samverkan mellan kommuner, landsting, myndigheter på regional nivå samt civilsamhällesorganisationer inklusive arenor för barn och unga
- » stödja regionala resurscentra för våldsutsatta
- » främja utvecklingen av universella förebyggande insatser mot våld, våld i ungas partnerrelationer, män som utövat våld samt förebyggandet av köp av sexuella tjänster
- » bistå kommuner och landsting med kunskap och metodstöd
- » regional lägesrapportering

- » samordna och leda ledningsgruppen – Myndighetsövervakning mot våld i nära relationer
- » leda arbetet med revidering av regional överenskommelse samt handlingsplan mot våld i nära relationer 2019
- » uppdatera samt driva kampanj för tillsammansmotvold.se
- » driva och sprida plattform på tillsammansmotvold.se för yrkespersoner från de samverkande parterna
- » delta i kontaktpersonsätverket kopplat till Centrum mot våld
- » stödja utvecklande av utökade samverkansarenor såsom barnahus och resurscentrum
- » kartlägga hedersrelaterat våld och förtryck i länet
- » ge kompetens och metodstöd till kommuner och ideella organisationer
- » tillsammans med Polisen, Jämy, Kvinnojouren samt Åre och Östersunds kommun arbeta med förebyggande insatser för att förebygga prostitution och människohandel under VM. Bistå kommuner, polisen och näringslivet med utbildning, rutiner med mera inför VM 2019. Ge information till besökare om den svenska sexköpslagen.
- » ordna samverkansdag om utökad samverkan vid enskilda ärenden "Ingen ska bli utsatt för våld i Jämtlands län.
- » fortsätta det förebyggande arbetet med normkritik i pilotskola, där arbete mot sexuella trakasserier och våld ingår. Fördjupande seminarium till högstadie- och gymnasieskolor. Parallell studie av resultatet av Mentorerna i våldspreventionsprogrammet på Fyrvallaskolan.
- » arrangera teaterturné på länets högstadier och gymnasieskolor, tema: hedersrelaterat våld och förtryck
- » arrangera utbildningsdagar rörande:
  - säkerhetsarbete vid våldsutsatthet
  - att upptäcka och fråga om våld
  - funktionshinder och våld
  - att möta sexköpare

Regional kampanj om ungas våldsutsatthet som hänvisar till regionala verksamheter.

Region Jämtland Härjedalen

Kommunernas uppdrag/ansvar och aktiviteter 2019

I 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, tydliggörs att socialnämnden ska verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp samt att nämnden ska beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Vidare anges att nämnden ansvarar för att barn som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Detsamma gäller för barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående. SOSF 2014:4.

Allmänna råd, Socialnämnden bör med utgångspunkt i barnets behov kunna erbjuda insatser dels till våldsutövande föräldrar, dels till andra våldsutövande vuxna som bor tillsammans med barn. Nämnden bör vidare kunna erbjuda våldsutövare insatser som syftar till att de förändrar sitt beteende och upphör med att utöva våld. SOSF 2014:4.

- » Företrädas av samordnare för social välfärd Region Jämtland Härjedalen, i ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relationer.
- » Genom den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld:
- » Verka för att samordnare och personal utbildade i trappan metoden finns i varje kommun samt ansvara för att organisera samverkansträffar för dessa.
- » Delta i kompetens och metodstöd via Länsstyrelsen.
- » Delta vid övriga utbildningar/seminarier som ordnas regionalt.
- » Stödja kommunerna att ha en aktuell och levande handlingsplan och tillhörande rutiner som är baserad på, Våld i nära relationer, SOSFS 2014:4 Föreskrifter och allmänna råd.
- » Erbjuder råd, stöd och behandling till våldsutsatta, barn och våldsutövare till personer boende i samtliga kommuner i Jämtlands län. Att löpande se över om verksamheten har insatser som lämpar sig för alla.
- » Säkerställa att CMV:s verksamhet präglas av god kvalitet och beprövade metoder. Insatserna som verksamheten erbjuder ska systematiskt följas upp och utgöra ett underlag till förbättringar av insatserna.
- » Sprida information om verksamheten på ett sådant sätt att alla kan ta reda på vilket stöd Centrum mot våld kan erbjuda.
- » Erbjuder stöd till våldsutsatta via telefon och/eller Skype samt bevaka utvecklingen av verkamma metoder för behandling av våldsutövare via webben. Syftet är att alla, oavsett vart i länet de bor, ska kunna ta del av insatser via Centrum mot våld.
- » Verka för att barn som upplevt våld synliggörs och får det stöd de behöver i samtliga kommuner. Detta sker bland annat genom att stärka det länsövergripande nätverket av Trappan utbildade samt ge handläggare som utreder barn som upplevt våld ökad kunskap.
- » Erbjuder boende till våldsutsatta.

- » Vara ett stöd i kommunernas implementeringsprocess kring riskbedömningsinstrument, FREDA.
- » Arbeta för att kommunernas IFO skall utreda våldsutsatta och att CMV- stöd ska kunna beviljas som insats.
- » Vara ett kompetenscentrum som erbjuder konsultation och utbildning om våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld till yrkesverksamma inom kommunerna.
- » Leda dialogen i kontaktpersonsnätverket mot en ökad operativ samverkan och en väl fungerande vårdkedja för våldsutsatta barn och vuxna.

Hälso- och sjukvårdens uppdrag/ansvar och aktiviteter 2019

1 § Varje vårdgivare ska fastställa de rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld. 2 § Vårdgivare som i sin verksamhet tar emot barn eller deras närstående ska fastställa rutiner för hur anmälningsskyldigheten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska fullgöras vad gäller ett barn som kan vara våldsutsatt eller kan ha bevittnat våld.

3 § Bestämmelser om rutiner som säkerställer att det är möjligt att föra patientjournal även när en patient har skyddade personuppgifter finns i 3 kap. 5 § Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2008:14) om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården. Planering och ledning av verksamheten enligt 3 kap. 1 § patientsäkerhetslagen. Allmänna råd. Vårdgivaren bör avgöra när och hur personalen i hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter ska ställa frågor om våld för att kunna identifiera våldsutsatta och barn som bevittnat våld som behöver vård och omvårdnad. Se även SOSFS 2014:4.

- » Delta i ledningsgruppen för myndighetssamverkan mot våld i nära relation.
- » Delta i Jämtlands läns kontaktpersons nätverk mot våld i nära relationer, kopplat till Centrum mot våld samt regelbunden avstämning med Centrum mot våld och Polisen.
- » Samordna Region Jämtland Härjedalens interna samrådsgrupp Våld i Nära Relationer.
- » Fortsätta att ställa frågan om utsatthet för våld i nära relation utifrån gällande rutin samt säkerställa patientsäker journalföring.
- » Utbildningsinsatser när det gäller att ställa frågan om våld och dokumentera rätt.
- » Kartläggning av förekomst av handledning inom hälso- och sjukvården för de medarbetare som återkommande möter patienter utsatta för våld i nära relation
- » Medverka i det fortsatta länsövergripande kommunikationsarbetet mot våld i nära relation genom att bland annat medverka i arbetet med en professionell och kvalitativ hemsida avseende våld i nära relation i Jämtlands län.
- » Intern webbutbildning finns tillgänglig för all personal när det gäller regionens egna rutiner och dokumentation angående våld i nära relationer.

Tillsammans med kommunerna, polis, åklagare och länsstyrelsen arbetar Region JH nu för att få till en barnhusverksamhet i Jämtlands Län

Implementera det framtagna vårdprogrammet för omhändertagande av könsstympade flickor och kvinnor samt förebyggande av könsstympning.

Anordna en uppmärksamhetsvecka mot våld i nära relation, mäns våld mot kvinnor, barn som far illa, vecka 47.

Polisen i Jämtlands län, uppdrag/ansvar och aktiviteter 2019

Polismyndighetens uppdrag är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Människor ska känna sig trygga där de bor och vistas. Polismyndighetens uppdrag och inriktningen för verksamhetsåret 2019 tar sin utgångspunkt i Nationella strategier för bekämpning av våld i nära relation, strategin för Polis 2024, Polismyndighetens Verksamhetsplan och de lokala aktivitetsplaneringarna.

Initiala åtgärder i samband med att brott anmäls skall utvecklas och stärkas. En tydlig målsättning för polisen är samtidigt att skapa möjligheter för att tidigare påbörja den fortsatta utredningen av ärendet, även i de fall som en misstänkt gärningsman inte berövas friheten. Brottsofferperspektivet ska särskilt beaktas och omhändertas under utredningen och ligga till grund för hur Polisen prioriterar sitt utredningsarbete. Återkoppling till brottsutsatta ska kontinuerligt ske i utredningsprocessen och samverkan med Åklagarmyndigheten ska bli tydligare och närmare, i syfte att ge åklagaren ett gott stöd för ställningstaganden till om åtal ska väckas. Arbetssättet ska följa regelverk i form av Rättegångsbalken, Polisområdets handlingsplan för utredningsverksamheten i polisområde samt regionens särskilda handlingsplan avseende brott i nära relationer.

Polisen skall aktivt delta i:

- » Ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relationer.
- » Ledningsgruppen BIRGER – Barn I Riskzonen Gemensam Riktning (barnperspektivet).
- » Arbete med barnahusfrågan.

Aktivitetsplanering

- » Vidta interna åtgärder och utveckla processer som kraftigt minskar antalet outredda ärenden inom våld i nära relation och inom området brott mot barn.
- » Analysera och tydliggöra förekomsten av prostitution och människohandel i Jämtland samt vidta särskilda åtgärder mot denna allvarliga företeelse.

Åklagarkammaren Östersund, uppdrag/ansvar och aktiviteter 2019

Det övergripande målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Åklagarmyndigheten ska bidra genom att de som begår brott ställs till ansvar för sina handlingar och att detta sker på ett effektivt och rättssäkert sätt. Målet är att kvaliteten och effektiviteten i brottsutredningar och processföring ökar.

Åklagaren utgör en viktig länk i rättskedjan – polis, åklagare, domstol och kriminalvård. Det är åklagaren som inom lagens ram avgör om åtal ska väckas, det är åklagaren som leder förundersökningen och för statens talan i domstolen.

De olika myndigheterna i rättskedjan är beroende av varandras verksamheter och ett nära samarbete mellan parterna är därför nödvändigt. Åklagarkammaren ska:

- » Delta i ledningsgruppen – Myndighetssamverkan mot våld i nära relationer.
- » Vara förundersökningsledare när det gäller våld och sexualbrott i nära relation.
- » Tillsammans med övriga aktörer verka för att utveckla samverkansformer, särskilt vad avser i utredningsprocessen vid misstanke om vålds- och sexualbrott mot barn.
- » Följa de mål för våld och sexualbrott i nära relation som föreskrivs i åklagarmyndighetens verksamhetsplan 2019.
- » Bedriva intern kompetenshöjning genom utbildning och metodutveckling lokalt och centralt samt delta i externt ordnade utbildningar.

TILLSAMMANS MOT VÅLD

“Det är statens, kommunernas och landstingens ansvar att tillgodose de drabbades behov av skydd, stöd och vård. Våld i nära relation är ett mångsidigt problem och kräver samverkan mellan många myndigheter.

De flesta av oss kommer förr eller senare att möta någon som varit eller är utsatt för våld i nära relation. Det är många gånger ett stort steg för våldsutsatta att söka stöd och hjälp, därför är det viktigt att omgivningen också kan hjälpa, tillsammans kan vi stoppa våldet.”